

NDRYSHIMET LIGJORE NE ARSIMIN E LARTE

Pasojat për Institucionet e Arsimit të Lartë dhe Stafin Akademik

7 Tetor 2010

Prof. As. Dhurata Bozo
Instituti i Kërkimit Shkencor të Sportit
Universiteti i Sporteve të Tiranës

ÇESHTJET KRYESORE

- Amendimet e reja dhe çeshtjet kryesore që prekin
- Skema e programeve të studimit dhe e diplomave aktuale
- Amendimet e reja të LAL
- Skema e re e programeve të studimit dhe diplomave
- Pasojat dhe detyrat për Institucionet e Arsimit të Lartë
- Pasojat për stafin akademike dhe kualifikimin akademik dhe shkencor
- Pasojat për të interesuarit e tjerë

Ligji Nr. 9741, datë 21.5.2007 “Për Arsimin e Lartë në Republikën e Shqipërisë” I ndryshuar me Ligjin Nr. 9832, datë 12.11.2007 dhe I ndryshuar me **Ligjin Nr. 10307, datë 22.7.2010**

Çfarë ndryshon

- 9 kre nga 14 gjithsej (II, III, IV, V, VI, VII, VIII, X DHE XIV)
- 27 nene nga 100 gjithsej (7, 9, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 31, 33, 34, 35, 41, 42, 44, 47, 49, 50, 52, 55, 64, 99)
- 4 nene të reja (12/1, 19/1, 44/1, 99/1)

Aspektet që ndryshojnë

- **Kreu II: Organizimi I IAL-ve**
- **Kreu III: Drejtimi dhe Administrimi I IAL-ve**
- **Kreu IV: Organizimi I studimeve në IAL**
- **Kreu V: Hapja, mbyllja ndryshimi IAL publike**
- **Kreu VI: Hapja, mbyllja, ndryshimi IAL Private**
- **Kreu VII: Personeli I IAL**
- **Kreu VIII: Studentët**
- **Kreu X: Shteti dhe IAL**
- **Kreu XIV: Dispozita kalimtare dhe të fundit**

Ndryshimet Ligjore :

Kreu II: Organizimi I IAL-ve

- **Neni 7:Kolegjet profesionale**

1. Kolegji profesional ofron veprimtari mësimore dhe trajnuese në fusha të ndryshme të arsimit profesional **universitar** dhe jouniversitar, për përgatitjen e specialistëve me orientim praktik

- **Neni 9; jo më Fakultete të Asociuara**

- **Neni 12: Departamenti organizohet në grupe mësimore e kërkimore. Grupi mund të jetë edhe vetëm kërkimor. Titullarët e grupeve duhet të kenë, së paku, gradën shkencore “Doktor” dhe përzgjidhen me konkurrim të hapur, të drejtuar nga një komision *ad hoc*, i ngritur nga Këshilli i Profesorëve. Procedurat e ngritjes së komisionit *ad hoc* dhe të konkurrimit përcaktohen në statutin e institucionit të arsimit të lartë. Titullari i njësisë bazë i propozon autoritetit drejtues të njësisë kryesore emërimin e kandidatit të renditur në vendin e parë të listës nga komisioni *ad hoc*, për një periudhë 4-vjeçare.**

Shtohen pika 5 dhe 6 për Qendrat Spitalore Universitare

- Shtohet **Neni 12/1** vetëm për Qendrat Spitalore Universitare

Ndryshimet Ligjore :

Kreu III: Drejtimi dhe Administrimi i IAL-ve

- **Neni 13:** Organe drejtuese dhe administruese në institucionet publike të arsimit të lartë janë: senati akademik, rektorati, këshilli i administrimit, këshilli i etikës dhe këshilli i fakultetit **ose institutit**.
- **Neni 14:** Senati ...shtohet...**gj) miraton raportin vjetor të veprimtarisë mësimore-kërkimore, si dhe atë financiar, në një mbledhje të hapur për gjithë personelin akademik e administrativ dhe për studentët.**
- **Neni 18: Këshilli i fakultetit dhe njësive të tjera kryesore...** Ai propozon për programe të reja studimi a të kërkimit shkencor, për hapje, ndryshim ose mbyllje departamentesh a njësish të tjera; merr vendime për problemet financiare të fakultetit, **shqyrton e miraton, në një mbledhje të hapur për personelin akademik administrativ dhe për studentët**, raportin vjetor të dekanit për veprimtarinë mësimore, kërkimore dhe financiare të fakultetit.

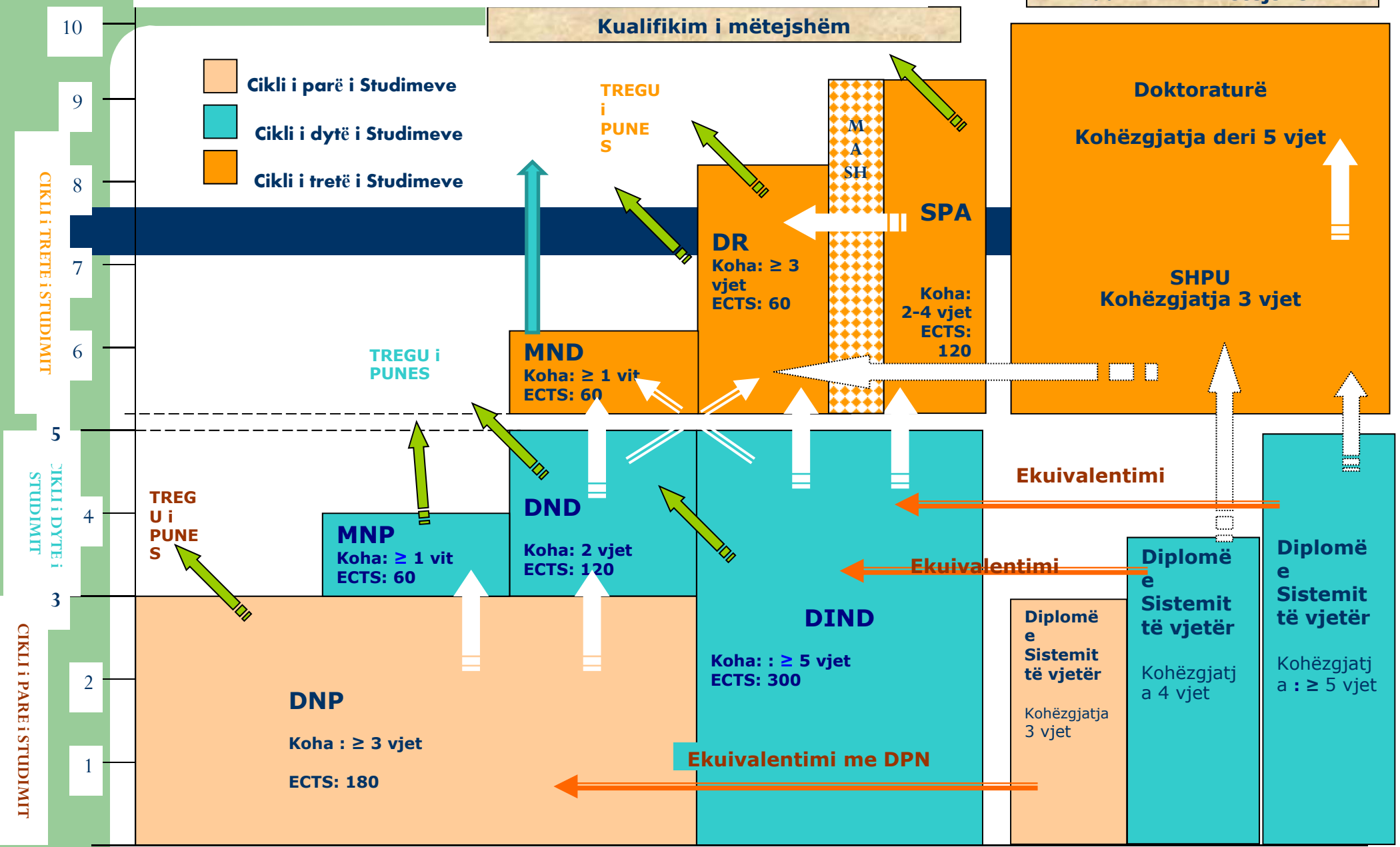
Këshillat e njësive të tjera kryesore (**Institutet**) të institucioneve të arsimit të lartë janë organe kolegjiale **vendimmarrëse**, me funksione të ngjashme me ato të këshillit të fakultetit. →

Ndryshimet Ligjore :

Kreu III: Drejtimi dhe Administrimi i IAL-ve

- Neni 19: Këshilli I Profesorëve.. . Nuk mund të jenë anëtarë të Këshillit të Profesorëve individë që kanë dalë në pension edhe në rastet kur ata janë të angazhuar në mësimdhënie në një institucion të arsimit të lartë,...
- Neni 19/1 shtohet: Për Qendrat Spitalore Universitare
- Neni 21: Procedurë e re për Drejtorin e Qendrave Ndëruniversitare
- Neni 22: Kancelari.....nuk mund të ushtrojë asnjë funksion tjetër, akademik apo administrativ, në institucionin e arsimit të lartë.
- Neni 23: Senati, këshilli i fakultetit, institutit, qendrës së një institucioni të ri publik të arsimit të lartë përbëhen nga i gjithë personeli akademik i institucionit, që gëzon së paku titullin “Doktor”. Ata qëndrojnë në këtë detyrë deri në zgjedhjen e organeve drejtuese, sipas këtij ligji.

CIKLET DHE TITUJT E STUDIMEVE UNIVERSITARE - **ISHTE**

SISTEMI I RI I STUDIMEVE - 2007-2010
Rrugëkalimet dhe ekuivalentimet

SISTEMI I VJETER I STUDIMEVE - para 2007

Ndryshimet Ligjore

Kreu IV: Organizimi I Studimeve

- Neni 26: Ndryshohet tërësisht
 - Cikli I: DNP => **Bachelor**
 - Cikli II: DND => **Master I Shkencave (MSc) ose Master i Arteve (MA)**
 - 120 ECTS ku përfshihen **30-40 kredite** për projektin kërkimor dhe tezën
 - Studentëtduhet të japin në përfundim edhe **provimin e gjuhës angleze, mbi bazën e testeve të njohura ndërkombëtare**
 - Programet e Integruara: DIND => **Msc ose MA**
 - Studentët ...duhet të japin në përfundim edhe provimin e gjuhës angleze, mbi bazën e testeve të njohura ndërkomb.

Ndryshimet Ligjore

Kreu IV: Organizimi I Studimeve

- Programet e studimeve “Master profesional”:

- a) programet e studimeve “Master profesional” u ofrojnë të diplomuarve, me një diplomë universitare **së paku “Bachelor”**, arsimim dhe trajnim të mirëfilltë **profesional**;
- b) programet e studimeve “Master profesional” realizohen me **60-90 kredite** dhe kohëzgjatja normale e tyre është **1,5 (një vit e gjashtë muaj) vit akademik**;
- c) **Studentëtduhet të japin në përfundim edhe provimin e gjuhës angleze, mbi bazën e testeve të njohura ndërkombëtare ?????**;
- ç) në përfundim të këtyre programeve të studimeve lëshohet **diplomë universitare “Master profesional”** në fushën e arsimimit e të trajnimit profesional të kryer;
- d) **IAL kanë të drejtë të pranojnë kandidatë që kanë fituar diplomë “Master profesional” në studimet e ciklit të dytë për diplomën universitare “Master i shkencave” ose “Master i arteve të bukura” dhe të vendosin kritere për njohjen/transferimin e krediteve të vlefshme të fituara në studimet e masterit që i përgjigjen programit të studimeve të ciklit të dytë.**

Masteri Profesional:

- Ngrihet të paktën mbi nivelin/ciklin e I por **nuk I referohet një niveli të saktë kualifikimi akademik**
- Shërben për **kualifikimin ngushtësisht profesional** me qëllim përshtatjen ose kërkesën që vjen nga tregu, interesi apo punësimi individual
- **Suprimon/zëvendëson MNP dhe MND** ekzistuese por rast pas rasti mund të njihen kredite për pranime në DR (MND)
- Nuk specifikon dhe **nuk përcakton formimin në fushën e mësuesisë** (??akte të vecanta)

Programet e Doktoraturës

- ...zgjasin të paktën **3 vite akademike** dhe përfshijnë **60 kredite për studime të organizuara teorike**.
- **IAL, në bazë të rezultateve të arritura në studimet e organizuara teorike, vendosin kriteret klasifikimi për kandidatët që kanë të drejtë të zhvillojnë projektin kërkimor dhe të përgatisin tezën e doktoratës.**
- Institucionet e arsimit të lartë përcaktojnë **standarde e kriteret kualifikuese për njohjen e gjuhës angleze, mbi bazën e testeve të njohura ndërkombëtare, si dhe metoda për vlerësimin e nivelit teorik të përgjithshëm të kandidatëve.**
- **Kandidatët, që nuk arrijnë të përmbushin kriteret e vendosura, nuk klasifikohen për të vazhduar më tej studimet e doktoratës dhe pajisen me një dëshmi, në të cilën jepen modulet e zhvilluara së bashku me kreditet e grumbulluara dhe vlerësimin e tyre; MND???**

Programet e studimeve kualifikuese afatgjata dhe postsekondare

- Kualifikime afatgjata të Ciklit III:

Drejtësia : magjistratura

Mjekësia: specializimet

- **Programe Postsekondare**

Institucionet e arsimit të lartë kanë të drejtë të ofrojnë edhe programe të studimeve jouniversitare, profesionale, pas arsimit të mesëm, me jo më pak se 120 kredite. Kohëzgjatja normale e këtyre programeve është jo më pak se 2 vite akademike dhe në përfundim të tyre lëshohet “Diplomë profesionale”. Kreditet e akumuluar gjatë studimeve pas arsimit të mesëm mund të transferohen në studimet universitare të ciklit të parë, në përputhje me kriteret që vendosin IAL.

Ndryshimet: Programet e studimit

- **Neni 31:** Diplomat, që jepen në përfundim të programeve të ciklit të parë, të ciklit të dytë apo të integruara, shoqërohen me suplementin/shtojcën e diplomës.
- **Neni 33:** IAL kanë të drejtë të propozojnë kriteret të veçanta për përzgjedhjen e kandidatëve, të cilët kanë mbaruar Maturën Shtetërore, për t'u pranuar në ciklin e parë të studimeve. Këto kriteret shqyrtohen dhe vlerësohen nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës, në këshillim me Konferencën e Rektorëve dhe Këshillin e Arsimit të Lartë dhe Shkencës dhe, mbi këtë bazë, ministri miraton, me udhëzim, kriteret dhe procedurat e pranimit në ciklin e parë të studimeve.(???)

Transferimet e studentëve

- Neni 35: Transferimet

Vendimi për njohjen e plotë ose të pjesshme të krediteve të grumbulluara nga një student, me qëllim vazhdimin e studimeve, i takon **njësisë kryesore të institucionit të arsimit të lartë**, që pranon studentin, sipas kriterëve të përcaktuara në statutin dhe rregulloret e saj.

Ndryshimet ligjore:

Kreu V: HAPJA, NDRYSHIMI OSE MBYLLJA E IAL-ve PUBLIKE

- **Neni 41:** Hapja e njësive të reja kryesore të institucioneve të arsimit të lartë, riorganizimi ose mbyllja e tyre bëhen me urdhër të Ministrit të Arsimit dhe Shkencës, në bazë të propozimit të institucionit të arsimit të lartë (kompetencë më parë e KM).
- Vlerësimi nga Këshilli i Akreditimit (jo më APAAL)
- Krijimi i një institucioni të ri mbetet kompetencë e Këshillit të Ministrave

Hapja, mbyllja, riorganizimi dhe përshtatja e programeve të studimeve të të gjitha cikleve të arsimit të lartë publik

- **Neni 42**

1. Hapja e programeve të reja të studimeve të të gjitha cikleve të arsimit të lartë publik, riorganizimi dhe mbyllja e tyre bëhen **me urdhër të Ministrit të Arsimit dhe Shkencës, në bazë të kërkesës së institucionit të arsimit të lartë. Ministri i Arsimit dhe Shkencës ka të drejtë t'i kërkojë institucionit publik të arsimit të lartë hapjen e programeve të reja të studimeve në fusha prioritare. (komp. e mëparshme e KM).**
2. **Përshtatja e programeve/profileve të studimeve të miratuara sipas këtij ligji, që nuk cenojnë objektivat bazë të tyre, bëhet me propozimin e njësisë bazë dhe me miratimin e këshillit të njësisë kryesore,** pasi të merret **pëlqimi i senatit akademik** të institucionit të arsimit të lartë.

Ndryshimet ligjore:

Kreu VI: Arsimi I Lartë Privat

- Neni 44: shtohet 44/1

MASH merr kompetencën për riorganizimin institucional dhe hapjen, mbylljen, ndryshimin apo përshtatjen **e të gjitha programeve të reja për IAL-të private ekzistuese**

(më parë këtë kompetencë e kishte KM)

Ndryshimet Ligjore:

Kreu VII: Personeli I IAL-ve

Neni 47:

- Në kategorinë Profesor përfshihet dhe **titulli “Akademik I Asociuar”**
- Në kategorinë “Lektorë” janë anëtarët e personelit akademik që zhvillojnë veprimtari mësimore-kërkimore. **Lektorët duhet të kenë të paktën diplomën “Master i shkencave”** (ishte MND) ose “Master i arteve të bukura” ose ekuivalente me të dhe të përmbushin kriteret që përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozim të Ministrit të Arsimit dhe Shkencës. Në kolegjet profesionale dhe në programet e studimeve jouniversitare, lektorët duhet të kenë diplomën “Master profesional”

Personeli Akademik

- Neni 47: shtohet

“Titujt “Akademik i asociuar” dhe “Akademik” jepen nga Akademia e Shkencave, në përputhje me ligjin për Akademinë e Shkencave. **Titulli “Docent” u jepet anëtarëve të personelit akademik që kanë gradën shkencore “Doktor”. Ai u jepet edhe anëtarëve të personelit akademik me, së paku, diplomë “Master i shkencave”/ “Master i arteve të bukura” ose ekuivalent i saj në vende të tjera, të vlerësuar me rezultatin “shumë mirë” ose “shkëlqyer” dhe që kanë veprimtari mësimore-kërkimore në një institucion të arsimit të lartë, jo më pak se 5 vjet, përjashtuar diplomat e ekuivalentuara, sipas paragrafit të katërt të nenit 89 të këtij ligji.** (programet 4 vjecare para 2007)

Personeli Akademik

- Neni 50; 4

Mësimdhënia është detyrim, si rregull, me së paku 6 orë mësim në javë në auditor për të gjithë personelin akademik dhe me së paku 3 orë mësimi në javë në auditor për personelin akademik, në fakultetet e mjekësisë, që ushtron veprimtari klinike në njësitë e shërbimeve të spitaleve universitare, në përputhje me përcaktimin e nenit 12. Ngarkesa e plotë për personelin akademik në institucionet e arsimit të lartë përcaktohet me udhëzim të Ministrit të Arsimit dhe Shkencës.

Personeli Akademik me Kontratë

- Neni 49: shtohet .1.1; procedura

Autoritetet drejtuese të njësive kryesore, me propozimin e përgjegjësve të njësisë bazë dhe të titullarit të grupit mësimor kërkimor, për të plotësuar nevojat e institucionit, punësojnë personel akademik me kohë të plotë për veprimtari mësimore e kërkimore, për periudha semestrale ose njëvjeçare të përsëritshme, sipas kërkesave të vendit të punës. Modalitetet e punësimit përcaktohen në statutin e IAL

Punësimi në institucionet e arsimit të lartë

- Neni 50: shtohet 1.1. detajohet procedura???

Personeli akademik i punësuar me kohë të plotë në një institucion të arsimit të lartë, publik ose privat, ka të drejtë, me miratimin e titullarit të njësisë kryesore dhe të IAL (???), të angazhohet si personel akademik i ftuar me kohë të pjeshme, në një institucion tjetër të arsimit të lartë, publik ose privat, brenda dhe jashtë vendit.

Autoritetet drejtuese, rektor, dekan dhe ato të njësuar me to, nuk kanë të drejtë të angazhohen me kohë të plotë në veprimtari mësimdhënieje, kërkimi apo në veprimtari të tjera në institucionet e tjera të arsimit të lartë, publik ose privat, brenda ose jashtë vendit, përveçse, me kohë të pjeshme, pas miratimit, përkatësisht, të Ministrit të Arsimit dhe Shkencës ose të rektorit.

Punësimi në institucionet e arsimit të lartë

- Neni 50:
 - Kandidatët konkurrojnë në bazë të konkurseve publike në njësitë kryesore të IAL-së.
 - **Për emërimin e personelit akademik, autoriteti drejtues i njësisë kryesore i paraqet autoritetit drejtues të institucionit të arsimit të lartë kandidatin e renditur i pari në klasifikimin e bërë nga komisioni *ad hoc* i konkursit publik, i krijuar nga autoriteti drejtues i njësisë kryesore.**

Punësimi në institucionet e arsimit të lartë

Neni 50: shtohet procedura

- **Ndërprerja e marrëdhënieve të punës të personelit akademik bëhet vetëm pasi është marrë mendimi i titullarit të grupit mësimor kërkimor, si dhe i autoriteteve drejtuese të njësisë bazë e të njësisë kryesore të institucionit të arsimit të lartë, përjashtuar rastet e shkeljes flagrante të Kodit të Punës dhe të etikës akademike.**
- **Personeli akademik me titull “Profesor” mund të shkëputet përkohësishtpër një periudhë maksimale prej 5 vjetësh, të rinovueshme, për t’u angazhuar në detyra të rëndësishme shtetërore dhe politike.Për periudhën e shkëputjes, ky personel akademik mund të zëvendësohet nga personel akademik me kontratë të përkohshme ose nga personel akademik i ftuar.**

Viti akademik sabatik

- Neni 52: procedura

Personeli akademik me tituj i institucioneve të arsimit të lartë ka të drejtë që çdo 7 vjet, për periudha kohe deri në një vit, të punojë për përparimin e tij akademik, sipas kritereve të përcaktuara në statutin dhe rregulloret e institucionit, **pas miratimit të këshillit të fakultetit të njësisë kryesore.**

Autoritetet drejtuese të institucionit të arsimit të lartë nuk kanë të drejtë për vit sabatik gjatë kohës së ushtrimit të mandatit si drejtues, i zgjedhur apo i emëruar.

Ndryshimet Ligjore: Kreu VIII: Studentët

- Neni 55.2

Këshillat e studentëve zgjidhen çdo 2 vjet nga votat e studentëve...Në rastet kur një individ i zgjedhur në këshillat e studentëve përfundon studimet universitare, ai zëvendësohet nga kandidati pasardhës në renditje për nga numri i votave të grumbulluara në zgjedhjet e fundit.

Ndryshimet Ligjore

Kreu XIV: Dispozita kalimtare dhe të fundit

- Shfuqizohet neni 99 dhe zëvendësohet me nenet 99/1, 99/2 dhe 99/3 që rregullojnë:

Përshtatjen me ndryshimet, ekuivalentimet dhe afatet për këtë proces si për institucionet, programet e studimit dhe të tjerët të interesuar

Ndryshimet Ligjore

Kreu XIV: Dispozita kalimtare dhe të fundit

Neni 99/1

1. Studentët e regjistruar në një program studimi, para hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të vazhdojnë studimet e tyre me të njëjtin program studimi, për kohëzgjatjen e parashikuar të tij, dhe në përfundim do të pajisen me diplomë, sipas përcaktimeve të këtij ligji, në përshtatje me programin e studimit të kryer.
2. Institucionet e arsimit të lartë, brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi e këtij ligji, të përshtatin emërtimet e diplomave, që i përkasin programeve të studimeve në vijim dhe t'i depozitojnë për miratim në MASH.

Ndryshimet Ligjore

Kreu XIV: Dispozita kalimtare dhe të fundit

Neni 99.2

1. **Diplomat e nivelit të parë (DNP)**, të lëshuara ose të ekuivalentuara me to, para hyrjes në fuqi të këtij ligji, **janë ekuivalente me diplomën universitare “Bachelor”**.
2. **Diplomat e nivelit të dytë (DND) dhe diplomat e integruara të nivelit të dytë (DIND)**, që kanë grumbulluar në studimet universitare, së paku, 300 kredite, të lëshuara para hyrjes në fuqi të këtij ligji, janë **ekuivalente me diplomën universitare “Master i shkencave” dhe “Master i arteve të bukura”**.
3. **Diplomat e studimeve universitare, që kanë zgjatur së paku 4 vite akademike (tetë semestra)**, të lëshuara para hyrjes në fuqi të këtij ligji, janë **ekuivalente me diplomën universitare “Master i shkencave” dhe “Master i arteve të bukura”**.

Ndryshimet Ligjore

Kreu XIV: Dispozita kalimtare dhe të fundit

● Neni 99.2

4. Diplomat “**Master i Nivelit të Parë**” (MNP), të lëshuara para hyrjes në fuqi të këtij ligji, janë ekuivalente me diplomën universitare “**Master profesional**”.
5. Studimet universitare, në kuadër të programeve të Shkollës së Magjistraturës, si dhe programeve të deritanishme të Shkollës Pasuniversitare të Studimeve të Thelluara (SHPU) dhe.
“Master i Nivelit të Dytë” (MND) njihen si të barasvlershme me diplomat universitare për specializime apo kualifikime postmaster (???). **Këto studime mund të njihen, pjesërisht ose plotësisht, për studimet e doktoratës, në përputhje me përcaktimet e bëra në statutet e IAL-ve.**

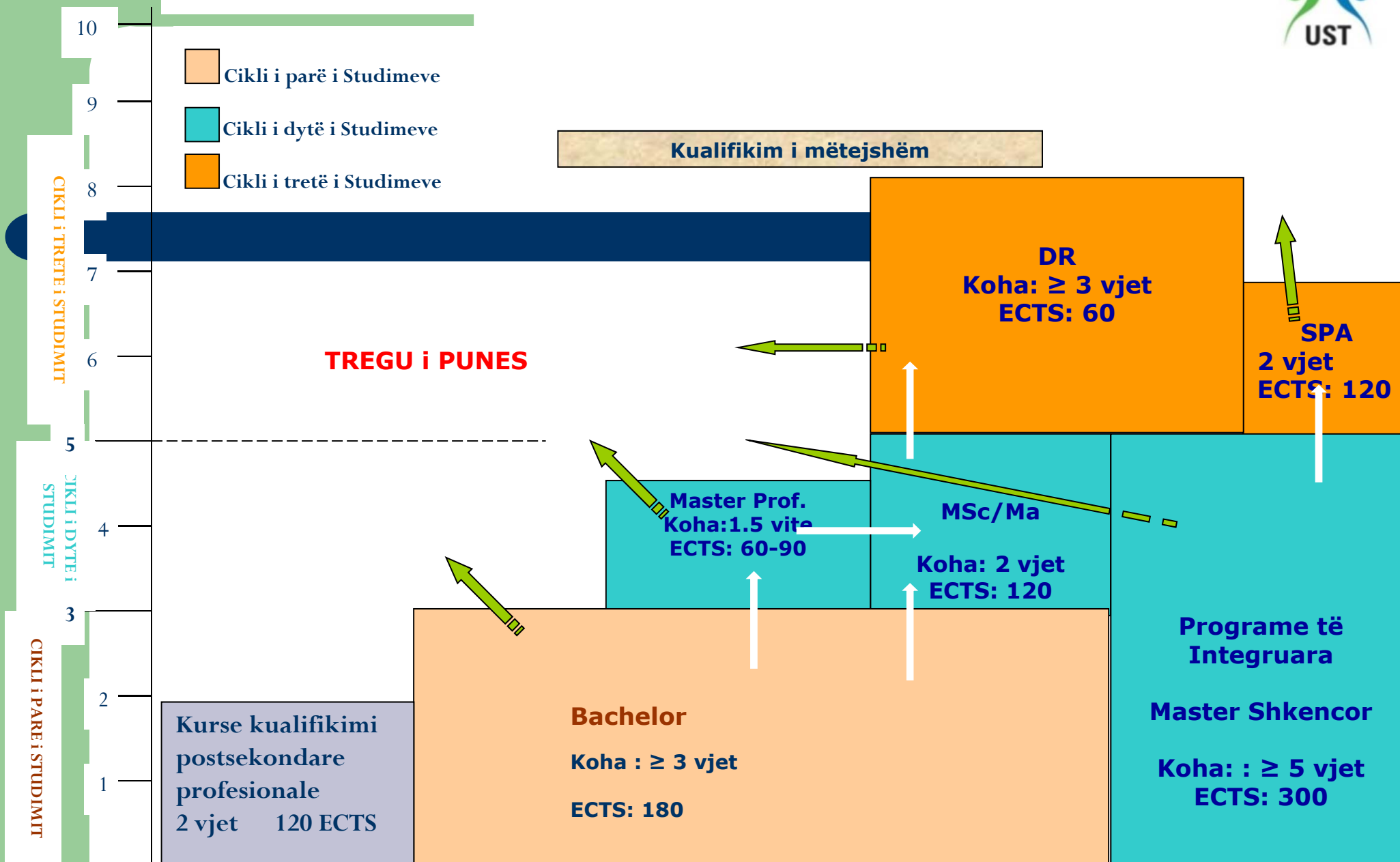
Ndryshimet Ligjore

Kreu XIV: Dispozita kalimtare dhe të fundit

- **Neni 99/3**

1. IAL duhet të pasqyrojnë në statutet dhe rregulloret e tyre ndryshimet, në përputhje me këtë ligj, brenda gjashtë muajve nga hyrja në fuqi e tij.
2. IAL të përshtatin, brenda gjashtë muajve, programet e studimeve, në përputhje me kërkesat dhe përcaktimet e këtij ligji.”.

CIKLET DHE TITUJT E STUDIMEVE UNIVERSITARE - 2010

FALEMINDERIT

www.ust.edu.al